

Förslag till ändrad taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta ny taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad 2020-09-03. Det innebär att timtaxan höjs till 1 358 kronor per timme. Taxan gäller från och med 1 januari 2021.

Sammanfattning

Den aktuella taxan är Nacka kommuns sätt att ta betalt för den kontroll och handläggning som behövs för att säkra att kommunens invånare får säkra livsmedel. Indexuppräknings med 1,8 % sker i linje med tidigare beslut, om att taxor ska indexregleras vid behov. Ökade kostnader ska i första hand åtgärdas med effektiviseringar, och indexreglering tas till först när effektiviseringarna inte räcker till. Inom livsmedelsområdet föreslås indexreglering av taxan för att bibehålla kostnadstäckning av livsmedelstillsynen och för att kommunen ska kunna leverera den kontroll som behövs. Regleringen behövs även för att verksamheten ska kunna gå över till mer effektiva och kundvänliga system, som bland annat möjliggör äkta digitala e-tjänster. Justeringen innebär en höjning av timtaxan från nuvarande 1 334 kronor till 1 358 kronor från och med den 1 januari 2021.

Den offentliga livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad och huvudprincipen är att den ska uppnå full kostnadstäckning. Varje livsmedelsverksamhet betalar en årlig avgift som motsvarar ett visst antal timmar av kontroll baserat på risken för verksamheten. Taxan för livsmedelskontroll behöver motsvara kostnaden för kontroll. Om taxan är för låg riskerar livsmedelsanläggningarna att inte få den kontroll de har rätt till, eftersom resurserna inte täcker de antal inspektörstimmar som krävs. Det medför en risk att de livsmedel som produceras och hanteras inte är säkra vilket i sin tur kan riskera människors hälsa.

För exempelvis en restaurang som tilldelats 7 timmar i årlig kontrolltid, skulle en höjd

timavgift innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 9 338 kronor till 9 506 kronor.

I taxan föreslås ett par justeringar och förtydliganden av taxans bestämmelser. En organisation har ändrat sitt namn och förtydligande om att årlig avgift för nya verksamheter debiteras i efterhand första året en verksamhet är verksam. I bilaga 2 framgår vilka ändringar som föreslås i respektive bestämmelse i taxan.

Ärendet

Bakgrund

Den offentliga livsmedelskontrollen ska vara avgiftsfinansierad och huvudprincipen är att den ska uppnå full kostnadstäckning. Det framgår av förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel som anger att avgiften ska beräknas enligt den allmänna principen om tillräckliga finansiella resurser i artikel 78 punkt 1 i europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625. Konstruktionen av taxan gör att mycket få kommuner klarar att uppnå full kostnadstäckning genom enbart avgifter, istället finansieras en del av kontrollen av beviljade medel. Snittet för kostnadstäckningen var 64 procent i Stockholms län 2019. I Nacka var kostnadstäckningen samma år 66 procent.

Den årliga avgiften baseras på risk

Den årliga kontrollavgiftens storlek baseras på den kontrolltid som tilldelas en anläggning (kontrollavgift = kontrolltid x timtaxa). Kontrolltiden för varje anläggning bestäms genom en riskbedömning av anläggningen med hänsyn till typ av verksamhet, produktionsstorlek och konsumentgrupper samt myndighetens erfarenheter av verksamheten. Kontrolltiden räknas ut med hjälp av Livsmedelsverkets vägledning ”Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter”.

Timtaxan behöver motsvara kostnaderna för kontroll. Om taxan är för låg riskerar livsmedelsverksamheterna att inte få den kontroll de har rätt till, eftersom resurserna inte täcker det antal inspektörstimmar som krävs. Det medför en risk att de livsmedel som produceras och hanteras inte är säkra vilket i sin tur kan riskera människors hälsa. Inför år 2022 planeras för en översyn av hela taxan.

Effektivisering för att möta ökade kostnader

Kostnaden för tillsynen påverkas av flera faktorer. En viktig faktor är den höga konkurrensen om arbetskraft som finns i Stockholmsregionen. I Stockholmsregionen har exempelvis ökningen i lönekostnader i genomsnitt varit 2–4 % per år. En annan är att kommunen idag debiterar mer för interna servicefunktioner, inte minst har kostnaderna för IT ökat markant. Verksamheten har övergått till ett nytt ärendehanteringssystem, som kommer att möjliggöra äkta digitala e-tjänster och serva kunderna bättre, men där en hel del arbetsinsatser kvarstår. Detta leder sammantaget till att en taxuppräkning om 1,8 % inte täcker de ökade kostnader enheten har för livsmedelskontroll. Verksamheten kommer

därutöver att kräva effektiviseringar. Sammantaget innebär det att verksamheten måste arbeta effektivare för att hålla nere kostnaderna, men där det inte räcker för att kompensera de ökade kostnaderna behöver därför indexregleras för att säkra verksamhetens kostnadstäckning. Miljöenheten avser att under år 2021 noga följa de effektiviseringar som bedöms bli följden av fortsatt digitaliseringsarbete ställt i relation till ökade kostnader för IT/e-tjänster, licenser m.m. En bedömning får därefter göras om taxan behöver ses över i sin helhet inför år 2022.

Uppräkning av taxa enligt Prisindex för kommunal verksamhet

Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som underlag vid beräkningar av kostnaders utveckling i fasta löner och priser. Indexet är lämpligt att använda vid beräkning av taxa för livsmedelskontroll, eftersom det väl speglar förändringar i kontrollens kostnader i form av lön och priser för kommunal verksamhet (ärendehantering, ledningsstöd mm). Prisindex för kommunal verksamhet används i Sveriges Kommuner och Regioners egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling. Flera av kommunerna i Stockholms län använder sig av Prisindex för kommunal verksamhet för att årligen räkna upp taxan. Uppräkningen enligt indexet innebär i snitt en höjning mellan 2,5 - 3,7 % årligen. För 2021 beräknas Prisindex för kommunal verksamhet vara 1,8 % (PKV 2018-2023, 2020-08-24).

Påverkbara avgifter och effekter av aktiv kontroll

Livsmedelsanläggningarna har genom erfarenhetsklassificeringen stora möjligheter att påverka sin årliga kontrollavgift. Genom att följa lagstiftningen och visa att effektiva och ändamålsenliga rutiner finns för att producera säkra livsmedel, kan en verksamhet klassas från erfarenhetsklass B till A av myndigheten. Erfarenhetsklass B är normalläge och den klass där alla verksamheter placeras i från början. Att klassas från B till A innebär för verksamheterna en halvering av den årliga kontrolltiden, och därmed kontrollavgiften. Trenden de senaste åren är att allt fler verksamheter placeras i erfarenhetsklass A. Just nu är 91 verksamheter placerade i erfarenhetsklass A, jämfört med 2012 då 67 verksamheter var A-klassade. Miljöenhetens bedömning är att den aktiva kontrollen har varit en bidragande orsak till att allt fler verksamheter placeras i erfarenhetsklass A. Ca 15 % av verksamheterna är placerade i erfarenhetsklass A. Ca 1 % är placerade i erfarenhetsklass C (7 verksamheter). Verksamheter som är placerade i erfarenhetsklass C är de som haft upprepade avvikelser gentemot lagstiftningen som inte åtgärdats och där det bedömts att förstärkt kontroll behövs. Totalt finns 595 verksamheter registrerade.

Ekonomiska konsekvenser

Den nya timtaxan medför en ökning med prisindex 1,8 %. För exempelvis en restaurang som tilldelats 7 timmar i årlig kontrolltid, skulle det innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 9 338 kronor till 9 506 kronor. För ett café som tilldelats 3 timmar i årlig kontrolltid, skulle detta innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 4 002 kronor till 4 074 kronor.

Med den nya timavgiften kommer intäkterna för livsmedelskontrollen (årliga kontrollavgifter, avgifter för registrering samt avgifter för uppföljande kontroll) att vara ca 4,4 miljoner kronor, jämfört med ca 4,3 miljoner kronor med nuvarande timavgift. Det skulle göra att tillsynen kan hålla en hög nivå, samtidigt som det ger utrymme för att satsa mer på digitala och kundvänliga system.

Årets timavgift i jämförbara Stockholmskommuner som Stockholm, Solna och Danderyd är mellan 1 366 – 1 430 konor. Medeltaxan i Stockholms län är 1 371 kronor. Nackas timavgift är under dessa kommuners nivåer.

Konsekvenser för barn

Detta förslag till beslut innebär inga konsekvenser för barn.

Övriga föreslagna ändringar i taxan

I bilaga 2 framgår föreslagna justeringar och förtydliganden i taxans bestämmelser.

Organisationen som tidigare hette Sveriges kommuner och Landsting (SKL) heter numera Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), vilket behöver ändras i taxans § 4.

§ 9 om årlig kontrollavgift för nya verksamheter första året behöver förtydligas. I nuvarande text är det angivet både att den årliga kontrollavgiften betalas i förskott och att den debiteras i efterhand för nystartade verksamheter. Meningen om att avgiften ska betalas från och med det kalenderår då verksamheten påbörjas föreslås strykas.

Bilagor

1. Taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena
2. Beskrivning av ändringar i respektive bestämmelse i bilaga 1

Emma Rosengren
Gruppchef för livsmedel, alkohol och tobak
Miljöenheten
08-718 78 78
Emma.rosengren@nacka.se

Per Enarsson
Miljöchef
Nacka kommun
08-718 79 87
per.enarsson@nacka.se